

Uitbreiding te bestrijden schadesoorten met Steenmarter en Buizerd? ***Politiek klimaat in Friesland baart ecologen zorgen***

**Onlangs trof ik in een aantal bosstroken in de gemeente Skarsterlân stapels pallets aan met daar overheen oud riet gedrapeerd. Omdat de bosstroken gelegen zijn in weidevogelgebied waar de plaatselijke vogelbeschermers bekend staan om hun geringe gastvrijheid voor predatoren, vermoedde ik dat deze stapels bedoeld waren om predatoren te vangen. Eerder had ik hier al muskusrattenklemmen aange-
troffen voor het vangen van Bunzingen.**

Bij nadere beschouwing van de pallets zag ik een donkerbruine staart uit een pallet steken. Verder kijkend bleek de staart te horen bij een Steenmarter die mij verbaasd aankeek. Het dier liet zich van alle kanten op nog geen dertig centimeter bekijken. In een later onderzoek naar de versterking van een nest van de Bruine Kiekendief in hetzelfde gebied waarin één van de weidevogelbeschermers werd verhoord als verdachte, verklaarde hij samen met een andere weidevogelwachter de pallets te hebben geplaatst. Vorig jaar had men vergeefs getracht marterachtigen met klemmen te vangen en nu probeerde men het op deze manier. Het idee was om marterachtigen te lokken door huisvesting te bieden en deze er even later weer uit te jagen waarna het geweer en de jachthond de vluchtende dieren tot eeuwige stilstand moesten dwingen. Zo werd ook een Bosuilenkast aangetroffen die om die reden was opgehangen. Veelzeggend detail is dat één van de

geverbaliseerde vogelwachters de initiatiefgroep Behâld de greidefûgels (Behoud de weidevogels) heeft opgericht. Deze club heeft onlangs een petitie aan een gedeputeerde aangeboden waarin de provincie wordt verzocht ontheffing te verlenen voor het vangen en doden van Steenmarter, Bunzing en Hermelijjn. De gedeputeerde schijnt de petitie positief ontvangen te hebben en deelt de zorg van de vermeende toename van predatoren en de teloor- gang van de weidevogels in Fryslân. Een reactie die tekenend is voor het huidige politieke klimaat in Friesland. Misschien ook niet één om direct te veroordelen, maar het is wel een feit dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid haar oor te luisteren legt bij de partij met de grootste mond. Zoals iedereen weet is de eierzoektraditie en de daarmee gepaard gaande liefde voor de weidevogels diep geworteld in de Friese cultuur. Gevolg is dat sentimenten de boventoon voeren. Uit het artikel van dierecoloog Simon Bijlsma (zie kader) blijkt dat in de provincie Friesland wordt aangekoerst op grootschalig beheer van predatoren omwille van de weidevogels. Dat het doden van predatoren zoals de beschermde roofvogels reeds op grote schaal plaatsvindt wordt duidelijk in het Logboek vervolging op de website: www.roofvogelsinbeeld.nl. Ik kan deze website van harte aanbevelen!

Tekst: Michel Pol, Regionaal Milieuteam politie Fryslân (058-8802348)

Provinciaal predatieonderzoek deugt niet
Tekst: Simon Bijlsma

Dit jaar is op initiatief van weidevogelbeschermingsorganisaties in Friesland en de provincie Fryslân een predatieonderzoek gestart naar de invloed van roofdieren op de weidevogelstand. De initiatiefnemers willen door het onderzoek antwoord krijgen op de vragen: hoe groot is de werkelijke invloed van predatie op de stand van de weidevogels en wat is er aan te doen? Het provinciale onderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd zal echter geen betrouwbare antwoorden opleveren omdat de onderzoekszopzet niet deugt.

Een stapels pallets met daar overheen oud riet gedrapeerd trekt de aandacht.

De staart bleek te horen bij een Steenmarter.

Eerder had men vergeefs getracht marterachtigen met klemmen te vangen.

Eigen onderzoek

In 2005 zijn de resultaten gepubliceerd van een grootschalig 5 jaar durend onderzoek van SOVON, Alterra en Landschapsbeheer Nederland naar de effecten van predatie op weidevogels. Na het bekend worden van de uitkomsten van dit onderzoek kondigde de Bond van Friese Vogelwachten (BFVW) een eigen predatie-onderzoek aan. Deze organisatie lijkt nu haar zin te krijgen met het nu lopende provinciale predatieonderzoek. Dit onderzoek valt op de website van provincie Fryslân te lezen, richt zich op een tweetal kernvragen: "Hoe groot is de werkelijke invloed van predatie en wat zou er aan te doen zijn?" De initiatiefnemers van het onderzoek maken door het stellen van de tweede vraag duidelijk dat zij het antwoord op de eerste vraag al weten. De werkelijke invloed van predatie wordt kennelijk zo groot verondersteld dat zij ingrijpen noodzakelijk vinden. Niet alleen de vraagstelling van het onderzoek is opmerkelijk maar ook de opzet. Het onderzoek bestaat uit twee delen. Het eerste is een literatuuronderzoek waarbij ook de internationale wetenschappelijke literatuur wordt betrokken. Het tweede deel bestaat uit een enquête onder vogelwachten, wildbeheerseenheden, agrarische natuurverenigingen en beheerders van reservaten. Mits niet selectief wordt geput uit de beschikbare wetenschappelijke literatuur is met het eerste deel van het onderzoek niets mis. Hoewel ook in het kader van het predatieonderzoek van SOVON uit 2005 uitvoerig onderzoek is gedaan naar (internationale) wetenschappelijke literatuur is het niet onmogelijk dat nieuw onderzoek aanvullende informatie oplevert.

Conclusies te voorspellen

Het onderzoek gaat de mist in op het tweede deel. Hier worden direct betrokkenen geënquêteerd om de rol van predatie in de achteruitgang van weidevogels helder te krijgen. Wat hier onder de noemer van onderzoek gebeurd is echter het optekenen van emoties, subjectieve meningen en wensen van de geënquêteerden met betrekking tot predatie van weidevogels. Van natuurwetenschappelijk/ecologisch onderzoek is hier geen sprake. Voor de onderzoekers is het onmogelijk om binnen de gegeven antwoorden een onderscheid te maken tussen objectieve feiten en door emoties gekleurde waarnemingen. Dat predatie soms gepaard gaat met emoties is heel begrijpelijk maar dergelijke emoties horen in een ecologisch onderzoek niet thuis.

Je hoeft geen helderziende te zijn om te kunnen voorspellen wat er uit het 'onderzoek' zal komen. Vrijwel wekelijks vallen de uitkomsten reeds de lezen of te beluisteren in de uitingen van bijvoorbeeld de BFVW of de Inisjatyfgroep Behâld de greidefûgels. Het is dan ook niet moeilijk om in dit artikel alvast een voorpublicatie op te nemen van de resultaten van het onderzoek. De officiële resultaten worden volgens de provincie eind dit jaar verwacht. De conclusies zullen zijn: Predatie is een van de hoofdoorzaken voor de afname van weidevogels en daarom is het noodzakelijk om te komen tot een provinciaal predatiebeheerplan. Intensief beheer van predatoren in weidevogelgebieden is noodzakelijk waarbij deze gebieden vrij worden gemaakt van predatoren die volgens de wet bejaagd mogen worden.

Is het intensieve agrarische grondgebruik ook een oorzaak voor de achteruitgang van de weidevogel.

Verder is het - zo zal blijken uit het 'onderzoek'- noodzakelijk dat een groot aantal predatoren waaronder diverse marterachtigen op de provinciale vrijstellingslijst worden geplaatst zodat ze mogen worden gedood. Voor vele andere soorten zal eveneens worden geconcludeerd dat het noodzakelijk wordt geacht dat hun populaties moeten worden beheerd. Voor ooievaars in weidevogelgebieden zal bijvoorbeeld gelden dat hun nesten moeten worden verplaatst. Ook zal onder de noemer aanbevelingen in het onderzoek staan dat omwille van de weidevogels onder andere het kappen van bomen en het verwijderen van rietzomen mogelijk gemaakt moet worden om roofdieren hun schuil- en nestmogelijkheden te ontnemen. Triest dat in de provincie Fryslân de conclusies al zijn getrokken en dat voor de vorm nog een dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd om ook formeel de Zwarte Piet voor de afname van de weidevogels bij predatoren te kunnen leggen. Waarschijnlijk zullen weinig roofdiersoorten in het Friese landschap de dans ontspringen. Bovendien zullen naast de predatoren ook vele andere dieren de dupe worden zoals bedreigde riet- en moerasvogels, door het verwijderen van bomen en rietzomen.

Richten op werkelijke oorzaken
Hoewel het onderzoek nog niet is afgerond en veel roofdieren strikt beschermd zijn bij de wet, is het doden van predatoren zoals roofvogels in Friesland al decennia lang de dagelijkse praktijk. Zo worden in Friesland jaarlijks naar schatting honderden roofvogels gedood en is onze provincie hiermee de trieste koploper van alle provincies in Nederland. Deze zinloze vervolging wordt indirect gestimuleerd door de aanhoudende uitlatingen van o.a. de BFVW dat er te veel roofvogels en andere predatoren voorkomen in Friesland. Ook het door de provincie verstrekken van subsidies in het kader van agrarisch natuurbeheer in de vorm van een vergoeding per weidevogelnest, werkt het doden van roofdieren in de hand. Veel beter zou het zijn boeren te vergoeden voor de inspanning die zij leveren.

Het zou bestuurders van de provincie Fryslân sieren om zich bij de komende evaluatie van het Friese weidevogelbeleid niet te laten leiden door emoties en wensen van bepaalde belangengroeperingen vertaald in het provinciale predatieonderzoek. Als Friese bestuurders een serieuze poging willen doen om de weidevogels voor Friesland te behouden, zullen ze zich moeten durven richten op werkelijke oorzaken van de achteruitgang van onze weidevogels zoals diepteontwatering en het intensieve agrarische grondgebruik. Zonder drastische beleidswijzigingen gericht op deze oorzaken is de executie van weidevogels in Friesland onafwendbaar. Het straffen van de beul die in de eindfase op sterven na dode populaties uit hun lijden verlost is niet de oplossing.

Een vernield roofvogelnest: het doden van predatoren zoals roofvogels in Friesland is al decennia lang de dagelijkse praktijk.

(foto's: M. Pol)

